

Diumenge vinent es vota la reforma electoral

Itàlia, la caiguda dels intocables

La crisi italiana creix cada dia que passa. Tot l'aparell de l'estat està en el punt de mira de la justícia i la classe política es troba a un pas del col·lapse. Les últimes investigacions judicials miren de prop les activitats de l'ex-president del consell de ministres, Giulio Andreotti.

El terra-trèmol que sacseja la política italiana no respecta ningú. Giulio Andreotti, 33 vegades ministre i 7 president del consell de ministres, ha estat implicat per un jutge de Milà en un cas de corrupció, quan tan sols feia una setmana que el seu nom havia estat esmentat en unes investigacions a Palerm sobre les relacions entre la Màfia i la política. Poques hores després, la justícia romana obria una investigació a Arnaldo Forlani, diverses vegades ministre i president del consell. "Els efectes de l'escàndol de la corrupció han afectat la cúpula, els homes que simbolitzen la vella guàrdia de la Democràcia Cristiana", comentava *La Stampa*, diari editat a Torí per Giovanni Agnelli.

I és que els jutges italians semblen insaciables. En un any d'operació "Mans netes", iniciada pel jutge Antoni di Pietro, convertit en heroi d'aquesta croada contra la corrupció política, han estat investigades figures de tots els partits tradicionals, fins i tot del comunista. Un estudi de principi d'abril revelava que s'havien dictat 1.356 ordres de detenció i 1.116 informacions judicials, 152 d'elles contra parlamentaris. Unes xifres que cal modificar cada dia perquè la justícia no fa vacances, ara que ha perdut la por d'inclupar els intocables, polítics i empresaris.

La crisi, "que pot obrir la via a aventures perilloses", en paraules d'Achille Occhetto, líder del Partit Democràtic

Andreotti ha estat implicat per un jutge de Milà en un cas de corrupció.

EFE

d'Esquerra (PDS, ex-comunista), ha liquidat prestigioses carreres polítiques, ha destruït símbols i amenaça de desestabilitzar Itàlia. "La situació és revolucionària", assegurava un portaveu de la Lliga Llobarda, que dirigeix Umberto Bossi. La particular catarsi italiana ha servit per a trastocar la lògica política que imperava fins ara. La Democràcia Cristiana (DC), en el poder des de la proclamació de la República (1947), és estripada per

pugnes familiars. Nino Martinazzoli, el secretari general que substituï precisament Forlani fa equilibris per no aparentar nerviosisme. "Hem de reaccionar", digué en saber la inculpció d'Andreotti.

"Jo no em fio d'aquesta magistratura de Palerm ni de la magistratura siciliana", declarà, irritat, Andreotti a la cadena pública RAI. Unes paraules que no havia d'haver pronunciat perquè afegien llenya a un odi ja molt abrandat. L'incombustible ex-president del consell (74 anys) suggeria la tesi que hi ha una conspiració mafiosa i política amb la finalitat de desprestigiar la DC. "En el moment que perd la capacitat de direcció política, la DC comença el moviment més ambigu i perillós avui existent a Itàlia, el que vol blocar la iniciativa de la magistratura contra les diverses formes de corrupció política", escrivia Stefano Rodotà a les pàgines de *La Repubblica*.

L'esclat de la DC és contemplat amb preocupació pels altres partits tradicionals i amb satisfacció per les anomenades forces renovadores, com ara la Lliga Llobarda i La Rete, que dirigeix l'exbatlle de Palerm Leoluca Orlando. Els primers creuen que la malaltia democristiana es pot estendre com un virus a les seves pròpies formacions. Els socialistes han sortit molt damnificats de la tempesta, potser massa per a poder aspirar de nou a ser una força notable. Bettino Craxi, un altre dels símbols de la Itàlia

contemporània, ha emmudit des que començà a acumular citacions judicials. Giorgio Benvenuto, el sindicalista convertit en secretari general socialista, tracta d'allunyar els dimonis de la divisió del partit.

Els ex-comunistes dubten. Encara que hagin perdut la virginitat en corrupció, són seduïts per Giuliano Amato, president del consell de ministres, que mira de salvar com pot l'antic règim. Occhetto contesta bruscamment a les propostes desonestes d'Amato. "No vull formar part d'un govern sospitós de corrupció —manifesta el líder del PDS— perquè hi ha més a perdre que no a guanyar".

EL REFERÈNDUM DE SEGNI

La Lliga Llombarda i La Rete esperen amb paciència, car intueixen que la caiguda del règim és imminent. "La revolució ha fet un any", recordava el diari *Il Giornale* del 5 d'abril, primer aniversari de les eleccions legislatives, considerades ja històriques. La davallada dels partits tradicionals (el PDS perdé el 10,5% dels vots; la DC, el 4,6%) augurà el naixement d'una nova Itàlia política, en què no tenien cabuda els Andreotti, Forlani, Giorgio La Malfa (republicà), Renato Altissimo (liberal) i Craxi, superats ideològicament i, després, abatuts pel cicló judicial.

Aquelles eleccions significaren el triomf dels discurs moralitzador de La Rete i antiburocràtic de la Lliga Llombarda. Els ortodoxos de Refundació Comunista obtingueren els vots dels descontents per la transformació del PDS, de l'apreciat PCI, en una formació híbrida, a

mig camí entre la socialdemocràcia i el radicalisme. Les municipals posteriors confirmaren la catàstrofe: en algunes poblacions del nord, la Lliga aconseguí més del 30% dels vots amb un missatge populista i anti Roma, disfressat de federalisme.

Mentre els jutges continuen citant diputats abans intocables, Itàlia es divideix entre partidaris del no i del sí en el referèndum del dia 18. Mario Segni, un dels polítics més audaçs i potser oportunistes, abandonà el vaixell democristià a la deriva per impulsar una consulta sobre la reforma del sistema electoral del

Senat. "La sortida de Segni de la DC és, sens dubte, un acte de coherència moral", opina el professor Franco Bolgiani. "Si triomfava el sí, tindríem almenys institucions i un estat més fort per a combatre la Màfia, i un govern per a afrontar i donar resposta a la crisi de treball, de sanitat i de la lira", assegura l'adalil de les reformes.

El front del sí és ampli i heterogeni. Són els qui creuen que la salvació política d'Itàlia necessita canvis profunds, i la instauració d'una segona República com a repte. Argumenten que molts dels mals actuals són causats per aquest sistema

electoral que obliga a formar aliances per a governar, a vegades supeditades a les exigències de partits que aconsegueixen menys del 3% dels vots, com és el cas de liberals i socialdemòcrates.

Orlando, un dels promotors del referèndum, milita ara en el front del no. I és que la política italiana és molt complexa i a vegades excessivament maquiavèlica. El líder de La Rete es justificava a Barcelona fa un parell de setmanes. "Votar sí és donar ales al govern d'Amato i a aquest Parlament", puntualitzà. Orlando, afermat per la seva actitud moral, pensa que si es fan eleccions anticipades el seu moviment pot pujar com l'espuma.

La mateixa divisió existeix pel que fa als altres vuit referèndums del dia 18, tots ells menys decisius que el que pot propiciar una reforma electoral que tant necessita Itàlia en aquest moment de convulsió i de desprestigi dels polítics forjats amb la República.

Antoni Castel

Les citacions judicials de Craxi han deixat molt tocats els socialistes italians.

EFE